

Handläggare

Peter Alexanderson
Telefon: 0850833714

Till

Utbildningsnämnden

Uppföljning av intern kontroll 2023, Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

Bedömning av nämndens interna kontroll.....	3
Uppföljning av nämndens internkontrollplan	4
Nämndens planerade uppföljning av den löpande kontrollen	4
1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan.....	4
2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	4
3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd.....	5
3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	7
3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	8
3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	10
3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	11

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Utbildningsnämnden bedömer att den internkontrollen under år 2023 varit tillräcklig.

Förvaltningen har under året förfinat modellen för att följa upp skolornas interna kontroll. Arbetet har fokuserats på rutiner kring First Card, representation, utlägg i LISA, inköp och upphandling, utdrag ur belastningsregistret och dokument till personalakten, löne- och semesterrutiner samt anmälan av delegationsbeslut.

Under 2023 genomfördes uppföljningar vid 40 enheter enligt plan. Skolorna ansvarar för att förbättra de brister som framkom vid uppföljningarna. Skolorna återkopplar också hur de arbetar med att få säkra rutiner samt hur dessa har förankrats bland medarbetarna.

I slutet av året rapporteras de övergripande resultaten till verksamhetsavdelningarna. Därefter görs genomgångar med ansvariga grundskole- och gymnasiechefer samt avdelningschefer avseende eventuella brister på deras enheter.

Internkontrollplanen för 2023 omfattade fem områden.

Prognossäkerhet

Resurseffektiva lokaler

Fusk och oegentligheter i välfärden

Informations- och säkerhetsarbete inom IKT

Enheternas arbete med ekonomi, avtal och personal

Beslut enligt delegation

Uppföljning av nämndens internkontrollplan

Nämndens planerade uppföljning av den löpande kontrollen

1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Process: Resursfördelning

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Verksamhetsstöd	Uppföljning	<p>Stötta skolor avseende elever med särskilda behov.</p> <p>Med utgångspunkt från den utredning förvaltningen genomförde 2022 fortsätter arbetet med att prioritera tidiga insatser och att kontinuerligt följa upp elevernas kunskapsutveckling redan från de lägre åldrarna. Det systematiska kvalitetsarbetet har i vissa fall resulterat i omfördelning av resurser eller bidragit till olika satsningar på undervisningsutveckling.</p>

2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Process: Skolmåltider

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Egen skolmat	Kontroller av enheternas inköp	<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>Enheternas arbete med miljömålen har granskats. Genomgående har enheterna ett förbättringsarbete med att öka andelen ekologiska livsmedel och att minska CO2 ekvivalenter per kilogram livsmedel. Många enheter når fortfarande inte målen för indikatorerna och har mycket förändringsarbete kvar för att skolmåltiderna ska uppnå målen.</p> <p>Kontrollmomenten kommer att genomföras även under 2024 men kommer att fokusera mer på enheternas måluppfyllelse.</p>

3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Process: Budgetföljsamhet

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Månadsuppföljning	Prognoser	<p>Ekonomi</p> <p>Under året har förvaltningen arbetat med att följa upp avvikelser mot prognoser och analyserat varför de uppkommit. Många enheter har prognostiserat underskott och förvaltningen har fokuserat på att hjälpa enheterna att ta fram åtgärdsplaner.</p>
		<p>Resurseffektiva lokaler (beskrivet i VP)</p> <p>Prognosen för elevantalsutvecklingen i grundskolan har justerats ner under flera år, en utveckling som fortsatte 2023. Fokus för lokalplaneringen successivt flyttat från nybyggnation till att ta tillvara befintlig kapacitet och att upprätthålla nyttjandegraden trots sjunkande elevantal.</p>

Process: Effektiv lokalförsörjning i stadens verksamheter

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Lokalförsörjningsplanen	Kontinuerlig	<p>Hanteras i arbetet med lokalförsörjningsplan genom analys av elevantalsprognoser i relation till skolornas lokalkapacitet.</p> <p>Prognosen för elevantalsutvecklingen i grundskolan har justerats ner under flera år, en utveckling som fortsatte 2023. Fokus för lokalplaneringen successivt flyttat från nybyggnation till att ta tillvara befintlig kapacitet och att upprätthålla nyttjandegraden trots sjunkande elevantal.</p>
		<p>Uppföljning av lokalprojekt</p> <p>Under året har utbildningsnämnden tagit ställning till fem reviderade genomförandeärenden, på grund av att framför allt världsläget lett till ökade kostnader i projekten</p>

Process: Kontanthantering

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Rutiner och regler för kontanter	Rutiner för firstcard, kontanthantering etc	<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>Granskningen innebär att användningen av First-Card kort och hanteringen av kontanter vid förvaltningen enheter granskats.</p> <p>Ungefär 95 % av enheterna har inte tillräcklig intern kontroll vid användning av First Card. Det är något sämre resultat än 2022 . Det är vanligt att enheterna har mindre brister i hantering av kortinköp eller betalning av kortfakturor. Vanliga brister är att kvitton inte skannas och att fakturor som avser rektorers kort inte vidarebefordras till överordnad chef.</p> <p>Risken för oegentligheter är hög för inköp med kort, det är lätt hänt att kort börjar användas för privata kostnader. Därför är det viktigt att våra enheter följer de rutiner för att skanna och bifoga kvitton i Agresso samt vidarebefordra fakturorna så att de alltid attesteras av en överordnad chef.</p> <p>Granskningsmomentet kvarstår i internkontrollplanen 2024.</p>

Process: Representation

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Rutiner och regler för representation (intern och extern)	Regler för representation	<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>Granskningen har inneburit att rutiner för representation och enheternas information till anställda om mutor undersökts.</p> <p>Ca 80% av enheterna gör något fel i samband med representation. Jämfört med 2022 är det något färre som har brister i sin kontroll. Vanliga fel är att deltagarförteckning och syfte inte bifogas i Agresso samt att fakturan inte vidarebefordras till överordnad chef. Riskerna med att inte hantera representation på rätt sätt är framförallt att förtroendet för verksamheten kan ta skada. Ingen av de granskade enheterna har en omfattande representation.</p> <p>De flesta enheter har tillräcklig kontroll och informerar sin personal om stadens riktlinjer kring mutor och jäv.</p> <p>Granskningsmomentet kommer att kvarstå i internkontrollplanen 2024.</p>

Process: Upphandling

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Upphandling	Uppföljning av avtal	<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>Uppföljningen har avsett inköp som uppfyller villkoren för att upphandlas eller direktupphandlas av enheten, det vill säga det finns inte avtal för varan eller tjänsten och inköpet är på större belopp än 10 000 kr per år. Underlagen för ett utvalt antal inköp av leverantörer som uppfyller villkoren har granskats hos varje enhet. Tidigare år har inte inköp granskats i momentet.</p> <p>8% av enheterna har tillräcklig kontroll av sina upphandlingar. Det är en stor andel av enheterna som har stora brister i hur de genomför direktupphandlingar av varor och tjänster som inte finns upphandlade.</p> <p>Förvaltningen kommer under 2024 att ha informationsmöten och utbildningstillfällen för administratörer på enheterna. Granskningsmomentet kommer att genomföras även under 2024.</p>

3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb**Process: Samverkan med näringsliv**

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Plan för upphandlingar	Uppföljning av planen	Uppföljning och rapportering av överprövade upphandlingar

3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Process: Belastningsregister

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Kontroll av belastningsregister för de som arbetar med elever i skolan.	Rutin för kontroll av utdrag ur belastningsregister	<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>Från 20210701 ändrades lagstiftningen för utdrag i belastningsregister, från att varit obligatoriska för grundskolan och frivilliga för gymnasieskolan, blev det obligatoriskt för bägge skolformerna att kontrollera utdrag ur belastningsregister vid nyanställning. Lagstiftningen ändrades också till att kontrollen skulle dokumenteras när och av vem den gjorts och utdraget skulle återlämnas till den anställde.</p> <p>Uppföljningen visar att det endast är 8% som dokumenterar av kontrollen av utdragen enligt förvaltningens rutiner. Den vanligaste bristen är att dokumentationen av kontrollen inte skickas in till personalaktsarkivet. Kontrollerna av hur skolornas rutiner har fungerat har avsett personal anställd under 2022. Det är av yttersta vikt att den interna kontrollen ökar inom området.</p>

Process: Dokumenthantering

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Rutiner och regler kring dokumenthantering	Löpande av enhetschefer	<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>I internrevisionen har anmälan av beslut enligt delegation till utbildningsnämnden granskats. Av enheterna har 28% tillräcklig kontroll av att beslut anmäls till utbildningsnämnden. Om inte beslut anmäls på rätt sätt kan de inte vinna laga kraft, det finns en risk om besluten ifrågasätts av någon att besluten behövs rivas upp och fattas på nytt. Vanligt är att enheterna inte anmäler nyanställningar av lärare och lärarvikariat, vilket innebär att anställningen kan överklagas långt efter den skett.</p> <p>Under 2024 kommer en arbetsgrupp att utveckla förvaltningens enheters arbete med att anmäla beslut enligt delegation. Under 2023 har alla förvaltningens enheter kommit in i e-Dok.</p> <p>Granskningen kvarstår under 2024.</p>

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
		<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>Under året har enheternas kännedom om vilka dokument som ska skickas till personalakten undersökts. Det är 3% av enheterna som har tillräcklig kontroll avseende vilka dokument som ska skickas till den centrala personalakten. Resultatet är ungefär samma som 2022. Risker med att rätt dokument inte finns i personalakten kan vara att felaktiga beslut avseende anställningen kan fattas om all information inte är tillgänglig.</p> <p>Under 2023 har informationsinsatser genomförts, bland annat informerades om vilka dokument som ska skickas in till personalaktsarkivet i samband med läsårsstart där många Kontrollmomentet kommer att kvarstå under 2024.</p>

Process: Löneutbetalning

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
LISA självservice	Rutiner för rapportering i LISA	<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>Under området har granskats vilka kontroller enheterna gör innan och efter löneutbetalningar samt enheternas arbete med att undvika löneskulder.</p> <p>De flesta enheter bedöms ha tillräcklig kontroll. Ungefär 30% av enheterna har mindre brister. Detta är samma resultat jämfört med 2022.</p> <p>Kontrollerna efter löneutbetalning fungerar något bättre hos enheterna. Bristerna varierar mellan att enheten inte följer upp alls på individnivå till att kontrollerna inte dokumenteras. Brister i kontrollen efteråt kan resultera i att lönekostnaderna blir för höga eftersom felaktigt utbetald lön inte upptäcks och löneskulder. Uppstår en löneskuld så innebär det ett stort administrativt arbete förutom olägenhet för den anställda.</p> <p>Granskningsmomentet kvarstår under 2024 eftersom enheternas kostnader till stor del består av personalkostnader. Brister i den interna kontrollen kan resultera såväl i för höga kostnader som i löneskulder.</p>

Process: Personalplanering

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Personalplaneringsprocessen	Uppföljning av anställningstider	<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>I granskningsmomentet följs upp hur enheterna arbetar i det systemstöd som finns för att kontrollera anställningstid i samband med tidsbegränsade anställningar samt om konverteringar till tillsvidareanställning. 90% av enheterna har tillräcklig kontroll. Det är en förbättring av resultatet sedan 2022.</p> <p>Granskningsmomentet kvarstår till 2024.</p>

3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden
Process: Inköp och avtalstrohet

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Inköp	Kontroller enligt attest-/fakturarutin	<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>Kontrollen har inneburit att undersöka vilka kontroller godkännare i Agresso gör vid fakturabetalningar. 50% av enheterna gör de kontroller som ska göras innan attest av faktura. Resten har mindre brister i sina kontroller, vid granskning av andra områden kan dock brister framkomma. Risker som uppstår när kontroller inte görs enligt rutinerna är att felaktiga utbetalningar kan göras. Stickprov har gjorts på fakturor och kontering. Resultatet är något sämre än 2022.</p> <p>Granskningsmomentet kvarstår 2024.</p>
		<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>Kontrollen har inneburit att undersöka vilka kontroller godkännare i Agresso gör vid fakturabetalningar. 50% av enheterna gör de kontroller som ska göras innan attest av faktura. Resten har mindre brister i sina kontroller, vid granskning av andra områden kan dock brister framkomma. Risker som uppstår när kontroller inte görs enligt rutinerna är att felaktiga utbetalningar kan göras.</p> <p>Granskningsmomentet kvarstår 2024.</p>

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Inköp via Agresso inköp	Systemutnyttjande	<p>Uppföljning av internkontroll för enheter</p> <p>83% av enheterna har en tillräcklig kontroll inom området. Jämfört med året innan är det ungefär lika hög andel enheter med god intern kontroll. Brister inom detta område leder till att enheterna kan få betalar för mycket för varor och tjänster. I förlängningen riskerar även förvaltningen viten till våra avtalsparter.</p> <p>Förvaltningen arbetar vidare med att öka användningen av inköpssystemet. Det sker både genom att ansluta fler avtal till systemet och genom informationsinsatser och utbildningar i inköpssystemet. Att öka användningen av inköpssystemet är en av de viktigaste åtgärderna för att öka den interna kontrollen avseende inköp i förvaltningen.</p> <p>Granskningsmomentet kommer att genomföras även 2024.</p>

Process: Systematiskt informationssäkerhetsarbete

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
IT	Säkerhetsarbete	<p>Sprida information om de obligatoriska utbildningarna inom informationssäkerhet och dataskydd för att fler ska genomgå dem. Samt ta fram anvisningar inom relevanta områden för att öka kunskapen.</p> <p>Förvaltningen har under året arbetat med att ta fram styrdokument och riktlinjer inom informationssäkerhet och dataskydd. Förvaltningen har även tagit fram en lokal anvisning för organisatorisk informationssäkerhet samt hanteringsanvisning avseende informationssäkerhetsincidenter. Anvisningarna är beslutade och implementeringsarbetet av dem har påbörjats.</p>

3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Process: Förebygga fusk och oegentligheter i välfärden

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Kontroller av fristående huvudmän	Attesterar vid utbetalning. Incidentrapportering vid felaktiga utbetalningar. Kontroll utredningar då medvetet handlande misstänks ligga bakom felaktiga utbetalningar.	<p>Anvisningar för arbete med felaktiga utbetalningar.</p> <p>I syfte att stärka utbildningsnämndens motståndskraft mot fusk och oegentligheter har förvaltningen under 2023 bedrivit ett systematiskt kontrollarbete inom ramen för ersättningshantering till andra skolhuvudmän. Förvaltningen har under året fortsatt utveckla samverkan med andra myndigheter kring dessa frågor genom att delta i befintliga nätverk.</p> <p>Arbetet har i stor utsträckning inriktats på internkontroll och avvikelsetredningar, i syfte att upptäcka felaktiga utbetalningar. En ny rutin vid handläggning av skolpliktsärenden har införts, i syfte att fånga upp fler avvikelser och stoppa felaktiga utbetalningar i ett tidigare skede. Inriktningen på arbetet har resulterat i återkrav samt en polisanmälan.</p>

